

МЕТАКОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ПРОЦЕСІ ОСВОЄННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (FL2) ЯК ЧИННИК ПРАГМАТИЧНОЇ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Кузнецова Ольга

DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.1-0005

Анотація

Актуальність. Різні аспекти засвоєння другої мови (FL2), а також розвиток соціокультурної компетенції є взаємопов'язаними процесами розвитку студентів, які відбуваються в їх повсякденній діяльності. У цих контекстах студенти отримують досвід інтерпретації, обговорення та індексування значення понять шляхом спільного конструювання різних типів соціокультурних ідентичностей і установок.

Метою статті є огляд, аналіз та узагальнення метакогнітивних стратегій навчання у викладанні англійської мови як FL2 та визначення впливу їх використання на здатність студентів до прагматичної (ре)соціалізації у процесах саморегуляції під час навчання.

Методологія. Для написання статті використовувалися методи теоретичного аналізу й узагальнення та елементи емпіричного дослідження, включаючи результати спостереження та аналізу автором індивідуальних випадків, а також досвіду кроскультурного спостереження та порівняння.

Результати прагматичної соціалізації демонструють високу соціальну та контекстуальну спрямованість на тлі традиційної міжмовної прагматики та запрошують дослідників по-іншому поглянути на інтерактивну природу і соціальні функції прагматичної поведінки учня/студента при обробці мови, глибоко вкорінених у багатомовному світі, що швидко змінюється.

Результати досліджень показують, що використання метакогнітивного підходу до навчання допомагає учням розвивати не лише когнітивні здібності, але й можливості для більш гнучкої соціальної поведінки, що сприяє вирішенню проблеми (ре)соціалізації в незнайомому середовищі громади (наприклад, у період вимушеної імміграції під час воєнних конфліктів), при цьому не заважаючи досягненню освітніх або життєвих цілей.

Висновок. Автор доходить висновку про перспективність подальшої розробки метакогнітивного підходу до навчання, зумовленого різними типами розвитку когнітивних та комунікативних навичок студентів у процесі вивчення іноземної мови у зв'язку з завданнями їх прагматичної (ре)соціалізації.

Ключові слова: прагматична ресоціалізація, метакогнітивний підхід, метакогнітивне мислення, розвиток метакогнітивних стратегій.

Актуальність

Вивчення іноземних мов постійно розвивається, враховуючи складність мовних структур, розширення словникового запасу ділового та професійного спілкування, а також той факт, що мова як система розвивається або дискретно, або залежно від розвитку зовнішніх подій у суспільстві.

Дослідження показують, що, вивчаючи іноземні мови, ніколи не можна сказати, що людина досягла досконалості у своєму вивченні. Вивчення іноземних мов постійно розвивається, враховуючи складність мовних структур, розширення словникового запасу ділового та професійного спілкування, а також той факт, що мова як система розвивається дискретно з часом або залежно від розвитку зовнішніх подій у суспільстві.

На сучасному етапі розвитку вищої спеціальної та професійної освіти одним із найскладніших завдань викладача іноземної мови є не лише викладання предмета, а й мотивація студентів до навчання протягом усього життя. Щоб навчити студентів умінням/навичкам формувати власний стиль навчання та, як наслідок, брати участь у навчанні протягом усього життя, багатьом викладачам необхідно використовувати метакогнітивні стратегії у своїй викладацькій діяльності.

Метою цієї статті є огляд, аналіз та узагальнення досвіду використання метакогнітивних стратегій навчання у викладанні англійської мови як FL2 та визначення впливу їх застосування на здатність студентів до прагматичної (ре)соціалізації в процесі саморегуляції протягом періоду навчання.

Методологія

Дослідження прагматичної соціалізації являють собою різкий відхід від традиційних методів, що використовуються в дослідженнях міжмовної прагматики, де дані здебільшого отримувалися з експериментальних та контрольованих ситуацій, переважно у письмовій формі. Прагматичні дослідження (ре)соціалізації використовують поздовжній підхід, документуючи природні процеси комунікації та навчання протягом певного періоду розвитку та пов'язуючи ці індивідуальні процеси розвитку із соціокультурними контекстами та взаємодіями, в які вони вбудовані.

Для написання статті були використані методи теоретичного аналізу та узагальнення, а також елементи емпіричного дослідження, включаючи результати авторських спостережень та аналізу окремих випадків, а також досвід міжкультурного спостереження та порівняння.

Результати

Результати дослідження прагматичної ресоціалізації демонструють сильну соціальну та контекстуальну спрямованість у контекст традиційної міжмовної прагматики та пропонують дослідникам новий погляд на інтерактивну природу та соціальні функції прагматичної поведінки людей щодо обробки мови, яка глибоко

вкорінена у швидкозмінному багатомовному світі. Слід зазначити, що різні аспекти вивчення другої мови (FL2), а також соціокультурної компетентності є взаємопов'язаними процесами розвитку студентів, які відбуваються в їхній повсякденній діяльності. У цих контекстах іноземні студенти та новачки отримують досвід інтерпретації, узгодження та індексації значень шляхом спільного конструювання різних типів соціокультурних ідентичностей та ставлень до нової та власної культури. Важлива роль у цих процесах належить інструментам мкстапізнання

Термін «метапізнання» ввів у науковий обіг американський психолог розвитку Джон Флавелло у 1979 році, визначивши його як знання про пізнання та контроль над пізнанням. Метапізнання в науці стосується усвідомлення, аналізу та розуміння людиною своїх когнітивних процесів (діяльності, мислення тощо). (Флавелло, Дж. Х., 1979).

Флавелло Дж. класифікував метакогнітивне пізнання на три основні компоненти: (1) метакогнітивне розуміння/усвідомлення: те, що люди знають про себе та інших як когнітивні процесори; (2) метакогнітивний контроль/регуляція: регулювання пізнання та навчального досвіду завдяки діяльності, яка допомагає людям контролювати свій процес учіння; (3) метакогнітивний досвід: досвід, що має відношення до поточного когнітивного процесу.

Психологи Нельсон, Т. О. та Наренс, Л., зосереджуючись на пошуку умов продуктивності навчання, експериментально довели різницю між моніторингом, тобто судженнями про силу спогадів, та контролем, тобто використанням цих суджень учнями для керівництва своєю поведінкою (Нельсон, Т. О. та Наренс, Л., 1990).

Шнайдер та ін., описав типи метакогнітивної усвідомленості як знання про людину/особу, знання про завдання та стратегічні знання. Більш конкретно вони означають:

(1) Знання про людину/особу – це декларативне знання, тобто розуміння власних можливостей; розуміння чинників, які можуть впливати на результати учня. Шнайдер називав це «пізнанням світу» (Schneider, W., 2010);

(2) Знання про завдання – це процедурне знання, або те, як учень сприймає складність завдання, виражену в змісті, тривалості та типі завдання; це знання про те, як щось робити; найвищий рівень освоєння таких знань дозволяє людям виконувати завдання автоматично (Ochs, E., & Schieffelin, B., 2008; Pressley, M., Borkowski, J. G., and Schneider, W., 1987);

(3) Стратегічні знання – це умовне знання, яке можна інтерпретувати як здатність людини використовувати стратегії для отримання інформації; вони формують розуміння того, для чого використовувати декларативні та процедурні знання; такий тип знання змушує учнів використовувати свої ресурси під час застосування стратегій та робить стратегії ефективнішими (Рейнольдс, Р. Е., 1992).

Джакобс і Періс довели, що під час метакогнітивної регуляції розвиваються три основні навички:

(1) здатність планувати, вибирати стратегії та правильно спрямовувати свої ресурси для позитивного підходу до завдання;

(2) моніторинг – усвідомлення власного розуміння та виконання завдання; та

(3) оцінювання – оцінка продукту виконаного завдання, а також ефективність виконання завдання. Це може включати і переоцінку використаних стратегій (Jacobs & Paris, 1987).

Постійна мотивація до виконання завдання також є метакогнітивною навичкою, поряд зі здатністю розпізнавати та протистояти відволікаючим стимулам для розподілу зусиль у часі, відомою як когнітивний контроль.

Актуальність метакогнітивних навичок була продемонстрована у дослідженні Свансона, яке порівнювало навички вирішення проблем в учнів п'ятих та шостих класів. Зокрема, було виявлено, що метакогнітивні знання можуть компенсувати IQ та брак попередніх знань. В іншому дослідженні дорослі учні з вищими метакогнітивними навичками демонстрували повне небажання користуватися мобільним телефоном у класі (Swanson, H. L., 1990).

Багато прикладів метакогнітивної діяльності охоплюватимуть: планування підходу до навчального завдання, контроль, розуміння та оцінку прогресу у виконанні завдання. Підтримка учнів у розвитку їхнього метакогнітивного контролю значною мірою сприяє успішному навчанню. Проблема полягає в тому, що вчителі з будь-якого предмета навчають учнів, що думати про тему, але не як думати про цю тему, що вивчати, але не як це вивчати. А навчання тому, як навчатися, передбачає, що вам потрібно думати, як... думати. Навчання учінню фактично передбачає роздуми про те, як думати про те, як думати. Метапізнання, роздуми про те, як думати, виникає в ситуаціях, коли студенти усвідомлюють, що їхнє пізнання, їхня здатність щось зрозуміти, зрадила їх (наприклад, розуміння складного синтаксису), і тому їм доводиться працювати, щоб розібратися в цьому. Як бачимо, метакогнітивний акт включає два етапи: (1) студенти усвідомлюють, що їхні знання обмежені для виконання завдання; (2) студенти усвідомлюють, що вони знають стратегії для виправлення обмежувальної ситуації та виконання завдання. Таким чином, окрім навчання когнітивним навичкам, важливо, щоб викладачі FL2 підтримували студентів у розвитку їхніх метакогнітивних навичок.

Аналізуючи тенденції розвитку нових стратегій навчання, не можна не помітити, що міграційні процеси у світі торкнулися всіх континентів. Молоді люди, здебільшого студенти вищих навчальних закладів та коледжів, змушені залишати рідні місця з різних причин: у пошуках безпеки (війна в Україні та інші військові конфлікти), у пошуках справедливого суспільства (з країн з високим рівнем корупції), у пошуках соціального благополуччя (з країн третього світу) тощо.

Ідеологічний та соціокультурний конфлікт інтересів змушує іммігрантів здійснювати прагматичну (ре)соціалізацію, що також впливає на мовні норми їхньої взаємодії в громаді. Як бачимо, ситуація переосмислення, швидкої

постановки нових завдань, раціональної оцінки очікуваних результатів у досягненні поставленої мети передбачає наявність у сучасної молодшої людини (студента-біженця) здатності володіти набором метакогнітивних навичок.

Тому в сучасному світі, що характеризується масовою глобалізацією та транснаціональною міграцією, мобільністю та комунікацією, все більше досліджень зосереджуються на особливостях процесів прагматичної соціалізації, які розгортаються в соціолінгвістично та культурно неоднорідних середовищах, що характеризуються білінгвізмом та багатомовністю.

Дослідники Де Гір та ін. вивчали міжкультурний менталітет щодо прагматичних та інших аспектів соціалізації під час розмови за їжею в скандинавських країнах. У дослідженні взяли участь сто сімей середнього класу, в яких виховувались підлітки. Серед них були естонські, фінські та шведські монокультурні сім'ї в країнах їх походження, а також білінгвальні/бікультурні естонські та фінські сім'ї, що проживають у Швеції.

Дослідники розглянули метапрагматичні та інші так звані нормативні/регуляторні коментарі щодо манер поведінки за столом, дрес-коду як поширені форми сімейної соціалізації (De Geer et al., 2002). Вони зазначили, що всі сім'ї демонстрували деякі регуляторні коментарі, і більшість коментарів, зроблених під час їжі, стосувалися сприйнятих порушень (тобто проступків) певних соціальних або розмовних правил. Очікувана поведінка обговорювалася рідше. Однак, у цих тісно пов'язаних культурах були відзначені деякі відмінності у змісті, кількості та способі використання метапрагматичних коментарів. Також у шведських родинах виникли відмінності на противагу іншим етнічним сім'ям, такі як ступінь обговорення моральних питань. Прикметно, що у шведських монокультурних сім'ях таке обговорення відбувалось набагато частіше порівняно з іншими. Загалом, була зафіксована більша участь молодших членів шведської сім'ї в розмовах за вечерею. Дослідники пов'язали цей висновок зі шведськими ідеологіями егалітаризму та демократичної соціалізації, що демонструється шведським менталітетом, який високо цінує незалежну та наполегливу поведінку всіх членів соціальної групи (громади, сім'ї, організації).

Публікації Duff, P., 2008; Duff, P., & Talmy, S., 2011; W.; Roberts, C., 2010) підтверджують, що проекти з вивчення іноземних мов на робочому місці (FL2) привертають увагу дослідників як важливий соціокультурний контекст, у якому новоприбулі мігранти з різних спільнот та культур соціалізуються для входження в нові дискурс-системи та культури, що також включає формування специфічної прагматики.

Показовим тут є опис прагматичної соціалізації китайської іммігрантки, здійснений в центрі професійної підготовки, а пізніше на робочому місці в Америці, як країні, яка приймала її, який продемонструє, як жінка вчилася звертатися з проханнями до оточуючих більш вільно, ніж раніше, шляхом застосування певних

соціолінгвістичних стратегій та виразів. Вона опанувала ці прагматичні стратегії завдяки взаємодії та комунікаціям з іншими мігрантами та більш соціально компетентними та професійно адаптованими працівниками. Але її соціалізація була не просто імітацією чи відтворенням практик носіїв англійської мови (L1). Як доросла та добре освічена у своїй рідній культурі та мові особа, ця мігрантка також сприяла соціалізації (зміна комунікативних навичок та стильових особливостей) своїх американських розмовних партнерів (англійська L1), коли останні здавалися надто неввічливими, особливо на їхньому спільному робочому місці (Roberts, C., 2010). Такі дослідження та їх результати сьогодні є особливо актуальними для багатьох жителів України (студентів, молодих жінок-біженок з дітьми, людей середнього та старшого віку), які внаслідок війни опинились за кордоном в іншомовному середовищі..

Цікавий досвід динаміки прагматичної соціалізації FL2 наводить також Палмер, Д.С., який досліджував прагматичну соціалізацію FL2 в онлайн-спільнотах: учнів, які вивчали іспанську мову (FL2), взаємодіяли з носіями іспанської мови (L1) у багатокористувацькій відеогрі. Етнографічне спостереження учасників було використано для вивчення прагматичного розвитку учнів від поширених мовленнєвих актів, привітань, прохань та відмов до складніших прагматичних кроків, важливих у ігровому контексті, масових запрошень або переговорів щодо розподілу ресурсів (Palmer, D.S, 2010). Таким чином, наведені дані показали, що відеоігри можуть запропонувати учням цінну віртуальну спільноту для прагматичної соціалізації FL2, яка складається з залучених носіїв (та неносіїв) мови.

Дискусія

З опорою на представлений теоретичний огляд та власний досвід викладання автора далі обговоримо використання метакогнітивних стратегій в навчанні FL2 студентської молоді. Перше, що повинен зробити науково-педагогічний працівник для розвитку метакогнітивних навичок учнів, - це допомогти учням/студентам пізнати себе та свої стилі учіння. Стилi учіння студентів можна визначити за допомогою письмових опитувань, які проводяться на початку курсу, перехресного інтерв'ювання один одного та подальшого обговорення результатів навних стилів учіння у групі. Маючи таку інформацію, викладачеві не зайве час від часу нагадувати студентам про їхні стилі учіння, щоб переконатись, що вони не відволікаються від використання стратегій, що відповідають їхнім індивідуально-стильовим особливостям. Викладач також має впроваджувати різноманітні аудиторні завдання, які відповідають індивідуальним стилям учіння студентів.

На початку кожного нового курсу студенти повинні ставити власні учбові цілі стосовно цілей дисципліни – наприклад, учні можуть вирішити, чи хочуть вони просто скласти курс, чи отримати оцінку «відмінно»; або вони можуть вирішити, на яких конкретних мовних галузях вони хочуть зосередитися: читання, граматики, говоріння, словниковий запас тощо. Коротше кажучи, метакогнітивні стратегії – це

стратегії дії на основі того, що знає навчальна аудиторія, тобто рефлексія, спрямування, покращення, розширення та ін. того, що знають студенти..

Функціонально, за Nelson, T. O., and Narens, L., метакогнітивна процедура складається з п'яти основних компонентів або навичок: (1) підготовка та планування учіння, (2) вибір та використання учбових стратегій, (3) моніторинг використання стратегій, (4) організація різних стратегій та (5) оцінка використання стратегій та учіння в цілому. Ці п'ять метакогнітивних навичок взаємодіють одна з одною, оскільки метакогніція не є лінійним процесом, а постійним переміщенням фокусу свідомості між підготовкою, плануванням та оцінюванням якості учіння. (Nelson, T. O., and Narens, L., 1990)

Клегг, Д. зосереджується на стратегіях як інструментах продуктивного пізнання людини і пропонує синтетичне бачення метакогнітивних, когнітивних та соціально-афективних стратегій суб'єкта учіння (Clegg, J., 2015). Когнітивні стратегії, узагальнені цим автором для потреб опанування іншою мовою, є такими:

- групування (класифікація термінології, кількостей або понять відповідно до їх атрибутів тощо);
- використання ресурсного забезпечення (використання довідкових словників, енциклопедій тощо);
- розвиток попередніх знань (створення особистих асоціацій; використання того, що знає учень, проведення аналогій тощо);
- ведення конспектів (запис понять у скороченій словесній, графічній або числовій формі тощо);
- підсумовування (висловлення або запис основної ідеї);
- образність (використання уявних/реальних картин для освоєння нової інформації або вирішення проблеми);
- дедукція/індукція (визначення правил для розуміння концепції або виконання навчального завдання);
- репрезентація (використання власного уявного диктофона);
- умовиводи (використання контекстних підказок; здогадки з контексту; прогнозування тощо).

Соціально-афективними стратегіями Дж Клегг вважає наступні:

(1) запитування: отримання додаткових пояснень або підтвердження від вчителя чи іншого експерта; постановка питань;

(2) співпраця: робота з колегами для виконання завдання, збору інформації, вирішення проблеми, отримання зворотного зв'язку; співпраця з однокласниками, взаємне навчання;

(3) внутрішня розмова: зниження тривожності шляхом підвищення відчуття компетентності, позитивне мислення (Clegg, J., 2015).

Вважаємо, що всі перераховані стратегії є актуальними для вивчення мови, оскільки когнітивні та соціально-афективні стратегії підтримують побудову та

формування метакогнітивних навичок. Самі ж метакогнітивні стратегії, з нашої точки зору, поділяються на такі основні групи та їх змістовне наповнення:

1. Планування: (а) планування, що охоплює наступні елементи: попередня організація, що характеризується попереднім швидким переглядом та “вхопленням” суті; попередній перегляд основних ідей та концептів тексту; визначення організаційного принципу роботи; (b) організаційне планування або планування того, що робити; планування того, як виконати навчальне завдання; планування частин та послідовності ідей для вираження; (c) вибіркова увага: вибіркоче слухання або читання, сканування, пошук конкретної інформації; зосередження на ключових словах, фразах, ідеях, лінгвістичних маркерах, типах інформації; (d) самокерування: планування, коли, де і як вчитися; пошук або організація умов, які допомагають вчитися.

В межах цього етапу учіння учні/студенти складають плани щодо того, що їм потрібно зробити, та ставлять учбові цілі, організовуючи свої думки та дії для того, щоб розпочати виконання учбових завдань. Готуючись таким чином, учні стають більш здатними вирішувати складніші завдання. Також на цьому етапі доцільно структурувати великі завдання, розбити їх на менші частини, які легше виконувати, а отже, спростити їх виконання. На етапі планування учні думають про те, чого вони хочуть досягти та як вони збираються це зробити. Викладачі повинні заохочувати студентів думати про власні цілі, спочатку чіткіше окреслюючи цілі навчання всієї аудиторії, а потім допомагаючи учням ставити власні цілі. Точне встановлення цілей допомагає учням краще вимірювати власний прогрес у навчанні. Наприклад, викладач FL2 може поставити собі за мету опанування учнями словниковим запасом з певного розділу підручника англійської мови; учень же може поставити собі іншу мету - мати змогу відповісти на запитання щодо розуміння змісту підручника в кінці відповідного розділу.

2. Моніторинг та його елементи: (а) моніторинг розуміння: тексту під час слухання, тексту під час читання; перевірка розуміння під час слухання або читання; (b) моніторинг продуктивності: мислення під час говоріння, мислення під час письма; перевірка усної або письмової продуктивності під час виконання таких робіт.

Контролюючи власне навчання, учні розмірковують над своїми особистими стилями та стратегіями учіння, усвідомлюють, як вони навчаються найкраще, рефлексують умови, які допомагають їм навчатися краще та швидше, зосереджуються на поставленому завданні та шукають можливості практикувати мовний матеріал, який вивчається цільовою мовою. В цьому відношенні важливо навчати учнів FL2 різним стратегіям читання. Перегляд та швидкий перегляд змушують учнів читати з певною метою, а також пов'язують тип читання з особливістю мети. Інші стратегії включають аналіз слів або використання контекстних підказок для розуміння термінології. Важливо, що викладач FL2 має демонструвати учням, як вибрати найуспішнішу стратегію в певній ситуації. Постійно усвідомлюючи стратегії учіння, які вони використовують, студенти разом з

викладачем навчаються спрямовувати, організовувати та встановлювати зв'язки між доступними стратегіями учіння. Наявність такого досвіду істотно розрізняє сильних та слабких учнів, які вивчають другу мову. Також під час письмового завдання викладачу FL2 доцільно спонукати учнів думати про аудиторію, до якої вони звертаються, та мету твору. Протягом написання роботи викладачу слід постійно пропонувати учням повертатись до питань чому і для кого вони пишуть, щоб допомогти їм думати. Викладачу також важливо помічати, коли певна обрана студентом стратегія не працює, і допомагати змінити її на іншу, більш продуктивну.

3. Оцінювання, а саме самооцінювання: перевірка, ведення журналу навчання, рефлексія над вивченим; оцінка того, наскільки добре виконано навчальне завдання. Студентів слід заохочувати самостійно вирішувати, наскільки добре вони засвоїли певний матеріал або наскільки добре вони виконали завдання, щоб усвідомити свої сильні та слабкі сторони, що може допомогти їм краще впоратися наступного разу. Студенти також розмірковують над ефективністю використаних ними учбових стратегій, а також над змінами, які вони внесли б у свій учбовий процес з метою більш продуктивного виконання майбутнього навчального завдання.

В цілому ж, досвід викладання та використання зворотнього зв'язку учасників навчання показує, що життя та навчання в спільноті цільової мови (L1) сприяє підвищенню прагматичної компетентності учасників навчання через прагматичну (ре)соціалізацію. Очевидно також, що дослідникам слід зосередитися на важливості включення діахронічної та порівняльної перспективи у вивчення мовної (ре)соціалізації.

Висновки

Розвиток метакогнітивного контролю у студентів допомагає їм досягти успішного навчання з будь-якого предмета. Важливо навчати студентів не лише тому, про що думати, але й як думати, не лише що вивчати, але й як навчатися. Навчання тому, як навчатися, пов'язане з тим, як думати та діяти. Мислення про те, як думати, тобто метапізнання, відбувається, коли суб'єкти учіння усвідомлюють, що іноді їхні здібності сприймати, розуміти та обробляти навчальний матеріал не відповідають їхнім можливостям, а це означає, що їм потрібно докласти зусиль та перейти на вищій когнітивний рівень розуміння та організації інформації. Таким чином, беручи участь у метакогнітивному акті, учні проходять два етапи: вони усвідомлюють, що існують обмеження в знаннях кожного для виконання завдання, але також те, що вони можуть розробити самостійні стратегії, необхідні для виправлення обмежувальної ситуації та виконання завдання.

Крім того, метакогнітивні стратегії допомагають формувати нові установки, самооцінку та впевненість у собі (Магалді, 2010), що базуються на здатності людини вибирати та оцінювати будь-які нові стратегії навчання. Дослідження прагматичної лінгвістичної (ре)соціалізації можуть надати викладачам можливість

глибше зрозуміти інтерактивну природу та соціальні функції прагматичної поведінки учнів на основі лінгвістичних форм, що вбудовані в будь-який соціальний та культурний контекст.

Теорія мовної соціалізації має особливо великий потенціал для вивчення FL2, оскільки вона за своєю суттю є розв'язковою та вимагає встановлення зв'язків між культурою, пізнанням та мовою, між макрорівнями соціокультурного та інституційного контекстів та мікрорівнем дискурсу.

Результати дослідження показують, що з розвитком метакогнітивного підходу до навчання учні розвивають не лише когнітивні здібності, але й здатність поводитися більш гнучко соціально, що допомагає вирішити проблему (ре)соціалізації в незнайомій спільноті (наприклад, під час вимушеної імміграції в часи військових конфліктів), та не заважає досягненню ними освітніх чи життєвих цілей. Такі учні зможуть чітко дивитися на ситуації на робочому місці й в повсякденному житті, маючи змогу визначати шляхи подолання проблем. Таким чином, вплив розвитку метакогнітивного підходу до навчання, зумовленого різними видами розвитку когнітивних та комунікативних навичок студентів у процесі вивчення іноземної мови, на їхню прагматичну (ре)соціалізацію, є очевидним.

Список використаних джерел

- Aukrust, V. G., & Snow, E. C. (1998). Narratives and explanations in Norwegian and American mealtime conversations. *Language in Society*, 27, 221–247.
- Blum-Kulka, S. (2000). Gossipy events at family dinners: Negotiating sociability, presence and the moral order. In J. Coupland (Ed.), *Small talk* (pp. 213–241). Harlow: Longman.
- Blommaert, J. (2010). *The sociolinguistics of globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clegg, J. (2015). Metacognition: An Overview of its uses in language-learning. Retrieved on June 20th
- Duff, P. (2008). Language socialization, higher education, and work. In P. Duff & N. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of language and education*. Vol.8: Language socialization (pp. 257–270). New York: Springer.
- Duff, P., & Talmy, S. (2011). Language socialization approaches to second language acquisition: Social, cultural, and linguistic development in additional languages. In D. Atkinson (Ed.), *Alternative approaches to SLA* (pp. 95–116). London: Routledge.
- Duff (2008), Roberts (2010). *Language Socialization in the Workplace*. Published online by Cambridge University Press: 27 July 2010 <https://www.cambridge.org/core/journals/annual-review-of-applied-linguistics/article/abs/language-socialization-in-the-workplace/39D0D0A4F5FB9A652CA8A8B2D77109C7>
- Flavello, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. *American Psychologist*, 34(10), 906-911.

- De Geer, B., Tulviste, T., Mizera, L., & Tryggvason, M. T. (2002). Socialization in communication: Pragmatic socialization during dinnertime in Estonian, Finnish and Swedish families. *Journal of Pragmatics*, 34, 1757–1786.
- Li, D. (2000). The pragmatics of making requests in the L2 workplace: A case study of language socialization. *Canadian Modern Language Review*, 57, 58–87.
- Matsumura, S. (2001). Learning the rules for offering advice: A quantitative approach to second language socialization. *Language Learning*, 51, 635–679.
- Merriam Webster Online Dictionary (2015). Merriam Webster Online. 23 September 2015. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/metacognition>].
- Naznean, (2009), Năznean, A. (2010). Metacognition and language learning. http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari3/engleza/75_Adrian%20Naznean%20Metacognition%20and%20Language%20Learning.pdf
- Nelson, T. O., and Narens, L. (1990). Metamemory: A Theoretical framework and some new findings. In G. H. Bower (Ed.). *The Psychology of Learning and Motivation*, 26, 125-173. New York: Academic Press.
- Ochs, E., & Schieffelin, B. (2008). Language socialization: An historical overview. In P. A. Duff & N. H. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of language education* (2nd Edn., Vol. 8, pp. 3–15). New York: Springer.
- Palmer, D. S. (2010). Second language pragmatic socialization in World of Warcraft. PhD Thesis, University of California.
- Pressley, M., Borkowski, J. G., and Schneider, W. (1987). “Cognitive strategies: Good strategy users coordina metacognition and knowledge.” In Vasta, R., and Whitehurst, G. (Eds.). *Annals of Child Development*, pp. 5, 30. Greenwich, CT: JAI Press.
- Reynolds, R. E. (1992). “Selective attention and prose learning: Theoretical and empirical research.” *Educational Psychology*, 4, 345-391.
- Roberts, C. (2010). Language socialization in the workplace. *Annual Review of Applied Linguistics*, 30, 211–227.
- Rogoff, B. (2003). *The cultural nature of human development*. Oxford: Oxford University Press.
- Schneider, W. (2010). “Metacognition and memory development in childhood and adolescence.” In H. S. Waters, and W. Schneider (Eds.), *Metacognition, strategy use and instruction* New York, London: Guilford Press. pp. 54-81,152.
- Swanson, H. L. (1990). Influence of metacognitive knowledge and attitude on problem solving. *Journal of Educational Psychology*, 82(2), 306–314. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.82.2.306>
- Jacobs & Paris, (1987). Promoting general metacognitive awareness” *International Science*, pp. 26, 113-125,263.

METACOGNITIVE STRATEGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION (FL2) AS A FACTOR OF PRAGMATIC RESOCIALIZATION OF STUDENTS

Kuznietsova Olga

DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.1-0005

Abstract

Relevance. Various aspects of second language acquisition (FL2) as well as of sociocultural competence are interrelated processes of students' development, which happen in their daily routine activities. In these contexts, students gain experience in interpreting, negotiating, and indexing meaning by co-constructing different types of sociocultural identities and attitudes. The results of pragmatic socialization demonstrate a highly social and contextual focus against the background of traditional interlanguage pragmatics and invite researchers to take a different look at the interactive nature and social functions of learner's pragmatic language processing behavior deeply embedded in a rapidly changing multilingual world.

The purpose of this article is to review, analyze and give some examples of metacognitive learning strategies in teaching English as FL2 and to identify the impact of their use on students' capacity for pragmatic (re)socialization in the process of self-regulation during the study period.

Methodology. To write the article, methods of theoretical analysis and generalization and elements of empirical research were used, including the results of the author's observation and analysis of individual cases, as well as the experience of cross-cultural observation and comparison.

Results of research show that when it comes to training the development of a metacognitive approach to learning helps students to develop not only cognitive abilities, but also opportunities for more flexible social behavior, which contributes to solving the problem of (re)socialization in an unfamiliar community (for example, in the period of forced immigration during war conflicts), and does not interfere with the achievement of educational or life goals.

Conclusions. Hence, the author comes to the conclusion that the effects of designing a metacognitive approach to learning due to different types of development of students' cognitive and communicative skills in the process of learning a foreign language on their pragmatic (re)socialization is evident.

Keywords: pragmatic (re)socialization of a student in the foreign community metacognitive approach, metacognitive thinking, development of metacognitive strategies

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Кузнецова Ольга

Доктор філософії, доцент, постдокторант

Копенгагенський університет

Копенгаген, Данія

ORCID 0000-0001-5730-8696

Електронна пошта: nickolalaex@gmail.com

Застереження: Автор заявляє, що його думки та погляди, висловлені в цьому рукописі, не підлягають впливу жодних організацій.

ПРО ЦЮ СТАТТЮ

Цитувати цю статтю

Кузнєцова Ольга МЕТАКОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ (FL2) ЯК ФАКТОР ПРАГМАТИЧНОЇ (PE)СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ 2024 Журнал
«Соціалізація та розвиток людини» 1. DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.1-0005

Подано 10 листопада 2024 р. / Переглянуто 16 грудня 2024 р. / Затверджено
30 грудня 2024 р.

Опубліковано: 31 грудня 2024 р.

DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.1-0005

Відповідальний редактор – Ярослав РЯБЧИЧ

ПРАВА ТА ДОЗВОЛИ

Авторське право: © 2024 Кузнєцова Ольга. Це стаття з відкритим доступом, що розповсюджується за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0), яка дозволяє необмежене використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови посилання на автора та джерело.